

# Gáleb

T R S T  
OKTOBER 1954  
L E T O I.  
STEVILKA I.

# Galeb

## LIST ZA MLADINO

Izhaja mesečno, izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec. Ureja ga uredniški odbor. Uredništvo in uprava je v Trstu ul. Gimnastica 72 - tel. št. 44-318. Tiskano z dovoljenjem AIS - Tiskarna »Graphic«, zadruga tiskarjev z o. z. v Trstu.

Naslovna stran in ilustracije — delo Roberta Hlavatyja.

Ilustracije k pesmi Spomin in črtici Nepovabljeni svat — delo akademskega slikarja Bogdana Groma.

## V S E B I N A

COBISS

Trst SKL

12660/1954/55

050-053.6



019540683



Uvodna beseda . . . . .	1
Vida Taufer: Galeb . . . . .	2
Charles Vildrac: Levovi načniki . . . . .	2
Alojz Gradnik: Spomin . . . . .	5
Rada Jelinčič: Nepovabljeni svat . . . . .	6
Mara Samsa: Plesalka Veronika Mlakarjeva . . . . .	9
Rado Bednarič: Po naši lepi domovini . . . . .	11
Hinko Medič: Valovi . . . . .	13
Vitko Musek: Filmski obzornik . . . . .	13
Hilda Zupanič-Cainardi: Za pridne roke . . . . .	15
Vladko Kogoj: Kapitan Peter (slikarica — ilustriral dijak Samo Pahor) . . . . .	16
Jean Horton Berg: Črv je ulovil račko Deni . . . . .	18
Uganke Vere Albrehtove in Jožeta Šmita . . . . .	18
Križanka . . . . .	18
Mitja Volčič: Nogomet nekdaj in danes . . . . .	19
Mladina piše . . . . .	19

*Z pristanišča je odplul prekoceanski parnik. Drzno reže razpenjene valove in pušča za seboj svetlo morsko pot, ki se sproti gubi v valovanju.*

*Naše hrepeneče oči ga spremljajo po tej svetli poti in nekaj kratkih trenutkov plovemo tudi mi z njim tja proti daljnim deželam, ki bi jih radi obiskali.*

*Zdaj parnika ni več. Zdaj se zanj spremnjata obala in Kras v podolgovato liso na obzorju in še ta bo skoro izginila. Prišli pa bodo galebi. Čisto beli, ko bi padel nanje prvi sneg. Njihova dolga, ozka krila bodo razpeta med morjem in modrino neba. Spustili se bodo vse niže in niže, da bo videti njihovo veselo plahutanje. Zdele se bo, kot bi prinašali potnikom in mornarjem poslednje pozdrave, ki jih pošilja naša obala, da ponesejo njeno lepoto, kamorkoli bodo pluli v široki svet.*

*Galeb je torej morska ptica, ki se v ponosnem letu dvigne z domačega obrežja, preleti širno morsko prostranstvo in se utrujena vrača nazaj. Za nas pa, ki smo ob morju doma in ki ga ljubimo, tako, kot ljubimo bore in Kras, je galeb tudi pravljična prisopoda te naše obrobne slovenske zemlje, ki je naša domovina.*

*Ko smo iskali ime reviji, ki je namenjena vam, dragi otroci, nam je vstala pred očmi njena podoba. Pred nami sta ležala Tist in morje, in sonce se je v tisočerih kristalih poigravalo z njim. Toda nedenčno se je nebo stemnilo. Nevihta se je bližala in morje je pričelo butati ob skale, kot bi tako nadaljevalo svojo večnosino pesem. V tišino so se tedaj zaprle naše bele kraške vasi in sra so se skrčila v trepetu za tistimi, ki si na morju služijo svoj grenki kruh. Ko pa je huda ura minila in se je morje umirilo, se je izza kraških obronkov spet zabelil Nanos in tam za njim smo zaslutili vso domovino tja do Triglava in še onkraj Karavank. In ponosni smo bili na njeno lepoto, na naš rod in jezik, na vse, kar je lepegu povedano v njem in je naše kulturno bogastvo.*

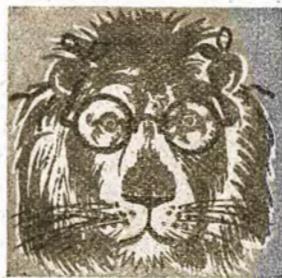
*„Galeb“ prihaja k vam z željo, da bi se tudi vaša srca polnila s ponosom, ko bi od tega bogastva neprestano zajemala. Le skozi velike duhovne vrednote naše besede in kulture nam je dano resnično spoznati duhovne vrednote drugih jezikov in drugih narodov. Skupaj tvorimo samo veliko družino, ki ji pravimo človeštvo.*

*Galeb*

*Kot ptič galeb razgrne svoja krila  
in ga v poletu gledajo ljudje,  
tako naj bi mladina občutila,  
da list Galeb razgrinja ji srce.*

*Srce, ki ljubi morje in obalo,  
ob vsakem času k njima hrepeni  
in neprestano bo ob njih iskal  
človeka, ki tod hodi in trpi.*

*Mladina naj občuti, da utripa,  
da ji nikdar utripati ne jenja  
in da je z njo od hipa pa do hipa,  
ko ptič galeb, ki krila v zrak razpenja.*



CHARLES VILDRAČ

*Levovi načniki*

## KRALJEVA STAROST

V tistih časih je bil kraj živali tako star lev, da so mu ostali od vse družine le še pravnuki in nečaki. Njegove žene — kraljice, sinov in celo vnukov ni bilo več; ali jih je pomorila starost ali bolezen, ali pa so jih pobili ljudje.

Star kakor je bil, je imel kralj še skoraj vse zobe in svojo moč ter si je ohranil sloves velikega lovca. Če je izgubil nekoliko gibčnosti, je zato imel vonj razvit kot še nikoli in govorili so, da si je v nozdrvi nakopičil zakladnico izkušenj. Mimogrede je razločil najtanjše vonje in na streljaj je ovohal prvega prihajajočega leviča. In to kar je še težje: tem vonjem je dal njihova prava imena, — poznal je njihov izvor.

Kadar je kralj odšel na lov in ko je korakal proti vetru, kar počno vsi levi, si je mogel reči, smehlja se v sivo brado: »Voham tropo zeber, ki se pase tri kilometre odtod«, ali: »Tiger je ubil gazelo, čutim lovčev vonj, pomešan z vonjem njegovega plena; a ni pozrl vsega, ostanke je puštil tam doli ob robu gozda, nekoliko na moji levi. Sedaj je šel pit k izviru na dnu doline. Glej, pravkar je srečal lisico in ji dovolil, da poskusi košček gazele. Lisica si tega ne da reči dvakrat!«

Če je za trenutek obstal, da je v kratkih presledkih ovoval ozračje, si je kralj na primer govoril: »Pred menoj potuje karavana! Voham konje, kamele in ljudi. O, nek človek se je za hip ustavil, da bi opravil potrebo!«

Stari lev je bil na duhu tako zdrav kot na telesu in je vladal živalim z veliko modrostjo in veljavno. Delil je pravico na široki ravni skali, ki je

bila kakor terasa pred njegovim brlogom, in je zahteval celo od levičev, da spoštujejo zakone, ki prepovedujejo mesojednim zverem, da bi lovile le za zabavo, kadar niso lačne.

Prebival je v skalnem pogorju, ki je napol obkrožalo bogate pašnike in bujne gozdove, onstran katerih je struga mogočne reke mejila in ščitila kraljevo posest. Zaradi raznolikosti tega kraja, je imel na dvoru zastopnike številnih živalskih plemen, od slona do žabe, od orla do listne uši. Vse te živali so živele popolnoma varno na kraljevem ozemljju, kjer sta bila lov in ribolov prepovedana pod smrtno kaznijo. Če se je hotel kakšen fazan pogostiti z mravljinčnimi jajci, jih je moral poiskati onstran reke ali pa na drugi strani pogorja.



Kajpada niso bile vse živali, ki so prišle na dvor, v enaki milosti in jim niso izkazovali enakih časti. Ne predstavljajte si ovna, osla ali krta, da v čudoviti poletni noči popivajo na kraljevi terasi. Ne, venčlar so jih spoštoval kot poslanike, posvečene vladarjeve goste. Lahko so ga prosili za sprejem in razpravljali z njim o zadevah svojega plemena in povabil jih je kot vse druge na sprejem ob prazniku »Noetove barke«, ki je pri živalih nekako toliko kot starega leta dan.

Razen poročnikov in ministrov je kralju pomagal častnik - general, zelo neprijetna in vsakomur strah vzbujajoča dvorna osebnost. To je bil kraljevi tiger, po naravi zloben in častihlepen spletkar.

Čeprav je kralju ob vsaki priliki izkazoval svojo ljubezen in vdanost, je bil na skrivnem silno nestrpen, kdaj ga bo videl mrtvega. Prestolonaslednik, levov najstarejši pravnik, še ni imel ne brade ne grive in se je igral s svojimi brati skrivalnice; bil je še premlad, da bi zasedel prestol. Če bi kralj umrl, bi bil tiger s svojo močjo, plemenitostjo in državniškimi izkušnjami kar najprimernejši namestnik.

Na to je mislil vsak dan in, po pravici povedano, se mu je zdelo, da bo oblast, ko jo enkrat doseže, lahko obdržal tako, da s pomočjo nekaterih na dvoru vplivnih podrepnikov strmoglavi vladajoči družino v svojo korist.

Iz dna svojega tigrskega srca je torej želel, da bi kralj iznešada umrl na lov. Brez sramu je zaupal to svojima bratrancema leopardu in pantru, in dostavljal, da si lev pač ne more želeti lepše smrti.

Toda lev ni umrl na lov, a večkrat je postajal nemiren in otožen. Opazil je, da mu peša vid. Pešal mu je tako zelo, da je, ko je začutil bližino bivola in nosoroga, naskočil nosoroga v prepričanju, da je planil na bivola. Drugokrat je skalo zamenjal z zebro.



A vseeno je odhajal na lov, ne da bi komu potožil svoje težave. Toda odslej se mu je pogosto zgodilo, da je zgrešil plen in se vračal domov s praznim želodcem. Sramoval se je, da bi priznal svojo lakoto, ali da bi se sam povabil na kosilo.

Ko se je nekega večera sestradan vračal v palačo, je videl svojega pravnuka, ki je obiral jančka in godrnjal od zadovoljstva.

»Kaj pa ješ, dečko moj?« ga je vprašal.

»Čudovitega jančka, dedek! Sam se ga ubil, zelo daleč od tod, in čisto sam sem ga privlekel!«

»Kakšno junaštvo!« se je prisiljeno nasmejal kralj, »ubiti jančka! Živalico, ki še ne uporablja kremljev! Pa je vsaj dober?«

»Veste, dedek, boljši je kot tele! Mar ga še nikoli niste poskusili?«

»Pri moji veri, da ga nisem! V tvojih letih sem že lovil antilope v teku.«

»Pa ga malo pokusite, dedek?«

»Samo grižljaj, da ti napravim veselje.«

»Vzemite to kračo, nisem se je še dotaknil!«

»To je preveč, je godrnjal kralj. Vendar je planil na jančjo kračo in se zadrževal, da je ne bi prehitro pozrl, kakor da je hotel samo razveseliti leviča.«

»Kajpak,« je rekel, »jaz bolj cenim dveletno žirafko, ali tvoj janček je mnogo boljši, kakor sem mislil; hvala lepa, moj mali, in lahko noč!«

»Jaz,« je ves ponosen odvrnil levič, »jaz se moram zahvaliti kralju, da je blagovolil pokusiti moj plen.«

(Se nadaljuje)

## ALOJZ GRADNIK

### Spomin

(mojim malim tržaškim prijateljem)

Da moja je lambreta,  
koj v Trst bi odbrzel.

»Oj, dečki in dekleta!«  
zaklical bi vesel,

»kaj vrc me ne poznate?  
Veš, Majdka, kdo sem jaz?  
Nisem pozabil nate.  
Bil maj je tisti čas.

O, kaj biló je cvetja  
iz vaših zlatih rok!

O, kaj biló je petja,  
da mi je šlo na jok!

O, tista srca vaša:  
kot bi — pri cvetu cvet —  
odgrinjala se paša  
za nam najslajši med!

Kaj bi to potovanje,  
saj vidim vas vse dni.  
Je to privid? So sanje?  
Se to zares godi?

Ko zopet sem v Ljubljano  
me je odpeljal vlak,  
ste vsi še bili z mano  
in z mano hišni prag

ste prestopili v šali  
in smehu: »Tu smo, tu,  
in bomo tu ostali,  
ne gremo več domu.«

Res, še ste moji gosti,  
pri meni ste še vsi.  
Ko takrat se v radosti  
iskrijo vam oči.

Kar tu še ostanite!  
Sred vas mi Trst, Devin  
in Plavje kamenite  
vsak dan so živ spomin.



# Nepovabljeni svat

Vas, kjer se je to zgodilo, leži visoko v gorah. Majhna vas je to in revna. Hiše imajo slavnate strehe, pomaknjene kakor klobuk nizko nad oči — mala okenca, zagrajena z železnimi križi in založena s evetičnimi lončki, da mimo njih sonce ne prodre v mračne, zatohle prostore. Zidovi pa so trdni, kamnitii in debeli, da spominjajo na trdnjave. Te hiše so raztresene po strminah sredi polj in sadovnjakov, samo dolii okrog cerkve in okrog zidanega korita, kamor na večer ženo kmetje napajat živino, jih je nekaj več na kupu. Hiše so stare — najnovejša med njimi stoji že več kakor sto let — in vsaka izmed njih ima svojo zgodbo, ki jo dedki in babice ob večerih pripovedujejo vnukom. Nekatere teh zgodb so grozotne, da se ob njih lasje ne ježe samo paglavčkom, ki so komaj zlezli v prve hlačice, temveč tudi večjim fantinom, ki hočejo veljati že za može. Taka je zgodba o stari skopulji, ki je vse življenje zbiral svelte cekine, in jo je v neki viharni noči odnesel sam peklenški nebodigatreba, potem ko se je bila obesila na svojem podstrešju, take so zgodbe o mrličih, ki niso našli miru v grobovih, take so zgodbe o krvavih maščevanjih in o vedomcih. Druge so seveda manj strašne in nekatere so že kar vesele in smešne.

Zgodba, ki se je dogodila v Andrejačevi bajti, tisti stari, vegasti, ki leži najviše v hrribu in je najstarejša v vasi, ni niti žalostna, niti vesela. Samo nenavadna je, kot je bil nenavaden gost, ki je nepovabljen prišel na Julkino svatbo. Ta Julka, tako vsaj trdijo ljudje, je bila prastara mati sedanje Andrejačeve babice, ki ji je tudi Julka ime. Bila je prav brhko dekle in tudi petična, samo jezik je imela preoster in kaj rada je z njim oplazila svojega bližnjega. Toda to je je minilo, ko jo je na poročni dan obiskal prečuden svat, ki niti v hišo ni prišel kot spodbuni ljudje skozi vrata. Oglasil se je iz dimnika, ko je Julka sredi družic in svatov v kuhinji čakala ženina, da jo povede pred oltar.

Kuhinja je bila mračna in sajasta od dima, ki je uhajal pod strop, kakor se to vidi še dandanes po starih kmečkih kuhinjah. Ko se je nekdo s hreščečim glasom, ki je škripal kot nenamazana vrata, zadrl, »ne dam Julke!«

Julka je moja!« so se svatje nezaupno spogledali, češ, kdo si je privoščil neslano šalo. Začeli so glasno godrnjati, dekleta pa so se zahihtala. Tedaj se je vnoči začulo: »Ne dam Julke! Julka je moja!«



85

Zdaj so vsi razločili, da prihaja glas iz dimnika. Dekleta so prestrašeno zvrešala in zbežala v najbolj oddaljen kot. Nekdo izmed svatov, menda je bil starešina, je stopil na ognjišče in z gorjačo sunil v odprtino dimnika, da predzneža izbezja na dan. Ta je zarjul, da se je stresla hiša: »Ne dam Julke! Julka je moja!« Od nenadnega sunka je pogumnemu starešini gorjača odletela iz rok in nekateri izmed prisotnih bi bili zastavili glavo za to, da se je v tistem trenutku iz dimnika prikazala črna, kosmata noga s kopitom namesto čevlja.

Zdaj je vse križem začelo bežati. Toda jojme! vrata so bila preozka za vso množico, ki je hotela na plano. Ker se nihče ni maral umakniti drugemu in tvegati, da ostane s peklenško pošastjo, so vsi obtičali med podboji. Suvali so se in prerivali, ušesa pa jim je trgal krik, ki zdaj ni prenehral niti za trenutek: »Ne dam Julke! Ne dam Julke, Julka je mojaaa!« Prelival se je in spreminjał, da je bil podoben zdaj pasjemu zavijanju, zdaj škripanju zarjavelih tečajev. Bil je grozeč in ukazovalen, a že v naslednjem trenutku proseč in otožen, nato spet poroglјiv. Od nekod je odgovarjal odmev: ukaaa mojaaa . . . aaa!

Kakor da jim nevidna sila obrača vrata, so se vsi ozrli nazaj. Zdaj so razločno videni rogato glavo, ki je molela iz dimnika in jih opazovala s posmehljivim zadovoljstvom. Naglo so se začeli križati in žebrati molitve, a pošasti to ni motilo. Skremžila je usta in zavpila »buuuuu!« — tako kot se strašijo otroci na temnih stopnicah. S podvojeno silo so navalili na vrata in se drug čez drugega prekopnicili v beli dan. Peklenški gost pa je strmel za njimi s takim izrazom, kot da se neizmerno zabava.

V tem hipu so se čez grič usuli ženinovi ljudje z ženinom na čelu. Začudenii so ostrmeli ob pogledu na prerivajočo se gmoto. Že so mlajši in bojevitejši dvignili gorjače, misleč, da je pretep, ko se je iz kopice dvignil starešina. Za seboj je vlekel razmršeno in pomečkano nevesto, ki se ga je krčevito oklepala. Iz sebe je izdavil samo: »V kuhinji . . .«

Kakor da je čul te besede, se je malič v tem trenutku znova oglasil: »Ne dam Julke! Julka je moja!« Ženinu in njegovim so se obrazi podaljsali od presenečenja.

»Kdo je to?«

»Malič.« Samo to je prišlo nevesti čez otrple ustnice.

Svate so se spogledali in jo hoteli ucvreti nazaj čez grič. Toda sivolas, sklučen starec, ženinov oče, jih je zaustavil. Spodbujeni z njegovimi besedami in vzgledom, nekoliko pa tudi radovedni, so se napotili v hišo. Nevestino sorodstvo, ki je še imelo v kosteh prestani strah, se je previdno drža-



86



86

lo v ozadju, v ospredje pa so silili ženinovi tovariši, sami razboriti in vročekrveni fantje. Ko so se približali hišnemu pragu in od tod stopili naravnost v kuhišnjo — v starih kmečkih hišah namreč ni veže — so nehote utihnili in vsi so se trudili, da jim pogled ne bi ušel v nevarni kot. Nevestina mati je iz izbe prinesla kropilček z blagoslovjeno vodo in starešina se je z njim junaska napotil naravnost k ognjišču. Zdaj so se vsi opogumili in uprli poglede v ta kot.

Starešina se je pokrižal in se povzpel na rob ognjišča. Z blagoslovjeno vodo je poškropil navzgor v dimnik. Začvršalo je, kakor bi kapljice padale v žerjavico in razleglo se je strahotno tuljenje. Navzoče je mrzlo spreletelo po hrbtu. Starec, ženinov oče, pa je počasi spregovoril: »Končano je!«

Kakor v posmeh se je znova začulo: »Ne dam Julke! Julka je moja!« Vsi so se molče spogledali, malič pa se je rogal: »Ti, Skalar, me že ne boš odpravil, ki si svojega brata pognal po svetu!« Starešino je skoraj vrglo vznak, vendar se je hitro znašel in dostojanstveno odkorakal do praga. Škodoželnim svatom pa je zabrusil: »To sploh ni krščanski hudič, ki se blagoslovjene vode ne boji. Daj se z njim ti, Podgrivec, ki si svet mož!« Zadnje besede je posmehljivo zategnil, kajti Podgriveca ni mogel trpeti, čeprav je veljal za pravičnega in bogaboječega moža. Toda čeprav so bile besede izrečene porogljivo, so vsi zagribili zanje in začeli siliti Podgrivca. Ta se je upiral na vse pretege, a nazadnje se je moral vdati. Ko je stopal proti ognjišču, so mu roke trepetale, da je komaj držal kropilček. Se preden je utegnil poškropiti, je malič iztegnil glavo iz dimnika in se zakrootal: »Ha ha, le naprej, pravičnik, ki pustiš mater stradati!« Podgrivec se je bled kakor zid opotekel po kuhinji in se ni upal ozreti v nikogar.



Zdaj si nihče več ni držnil v bližino ognjišča, malič pa je začel izzivati kakor prešeren fant, naštевajoč grešnikom njihove najskrynejše grehe. Ženinov oče se je srdito obrnil k nevesti: »Le kaj si zagrešila, da si priklicala na nas to kazen!« Toda malič mu je pretrgal besedo: »Pusti Julko-klepetuljo, skopuh, ki bi svojim sosedom odrl kožo s hrbita, če bi mogel!« Starea je oblik mrzel znoj in od srca si je zaželel, da bi se znašel kar moči daleč od tod. Vsem na srečo se je na pragu pojavila od starosti in gorja na pod zmešana beračica Tona. Pokrižala se je, kakor je bila njen navada, in iztegnila roko za miloščino. Tedaj se je od dimnika privalila črna gmota in izginila skozi ognjišče, ki se je s truščem razletelo. Nepovabljeni svat je izginil — nespodobno, kakor je bil prišel — za njim je ostal le čuden, neprijeten vonj, ki se je držal hiše še dolge tedne.

Stara Tona pa je pri Julkini svatbi sedela na častnem mestu.



MARA SAMSA

## PLESALKA

*Veronika MLAKAR*

*Prisrčne pozdrave  
tržaški mladini*

*Veronika Mlakar*

Zastor se je razgrnil. Na odru je stala čudovita pokrajina ob Ohridskem jezeru, tam na meji makedonskih planin. Pred nami se je pričela odvijati zgodba o Biljani in Marku.

*Obljubljata si zvestobo. Biljanin oče pa ni zadovoljen z Markom, ki je samo domači hlapec, in najde ji bogatega ženina. Naključje hoče, da ravno tedaj pridrvijo Turki. V boju ubijejo bogatega ženina, ugrabijo Biljano in jo odpleljejo s seboj v sužnost. Marko se nato odpravi na Turško. Na poti mu ohridska vila podari čudežni cvet in čudežni meč, ki mu pomoreta, da najde in reši Biljano.*

Ta zgodba se imenuje »Ohridska legenda«. Ni napisana z besedami kakor toliko drugih zgodb, temveč je izražena z glasbo, s kretnjami in gibi. Med seboj se prelivajo in spajajo ter nam pripovedujejo o vsem, kar napolnjuje človeško srce, naj bo radost ali bolečina. Taki umetnosti pravimo balet.

Letos so tudi pri nas v Trstu predvajali balet »Ohridska legenda«. Vlogo Biljane je imela mlada plesalka Veronika Mlakarjeva, ki jo vidite na sliki pred seboj v slikoviti makedonski narodni noši. Na obrazu ima izraz, ki ga je imela nekje med plesom, pod sliko pa je napisano — Prisrčne pozdrave tržaški mladini — in njen podpis.

Tedaj, ko sem jo prosila za sliko, sem videla pred seboj vaše radovedne oči. — Kaj neki se skriva za tem malce preplašenim pogledom? Kakšna je pravzaprav ta deklica? — Tako so me spraševalke. In zaprosila sem jo, naj mi pove kaj o sebi. To pa se je zgodilo šele nekaj dni za tem.

V času, ko je gostovala v Trstu, je stanovala nad nami. Bilo je proti večeru in sonce se je poslavljalo, ko sem jo našla na domači terasi. Globoko je bila zatopljena nad nekakšno dolgo nogavicjo, ki jo je držala v rokah in potrepljivo pobirala zanko za zanko.

»Kaj bo, Veronika?« sem jo vprašala in prisedla čisto k njej, da bi ji bila čim bliže.

»Ta svoj triko moram popraviti. Pri vajah strašno strgaš.« Dvignila je svoje velike oči, v katerih je imela kot na sliki isti, malce preplašeni pogled, ki me je spominjal mlade, zbegane srne. Odložila je delo poleg sebe, ko da se hoče sedaj vsa predati razgovoru z mano.

Veronika je hčerka dveh svetovno znanih baletnih umetnikov — Pije in Pina Mlakarja. — Mamica in očka sta imela manjo neposreden vpliv in njena pot je bila začrtana že deklici. Prva otroška leta je preživelata v Zürichu, kjer je bila rojena, nato se je z mamico in očkom preselila v München. Dolgo časa je mislila, da sta na svetu samo dva jezika: nemški, kot je govorila mamica, in slovenski, kot je govoril očka. Šele šest let je imela, ko je prvič nastopila v gledališču v Münchenu. Plesala je v »Danini«, to je starem brazilijskem baletu in bila je malí mulatek Zabi, ki ga opica prenaša okoli. Opico je igral njen očka. Njena prava mamica je bila tudi na odru njena mamica. Pozneje je spet nastopala v »Danini«, toda bila je že odrasla in ni mogla več igrati malega mulatka. Imela je vlogo Daninine prijateljice in v tej vlogi je plesala v Ljubljani in Grazu.

V najinem razgovoru sva bili zdaj sredi velikih evropskih mest, zdaj na Jadranu, ob dalmatinski obali, kjer je vsako leto preživila počitnice in z mamico in očkom plula na jadrnici od otoka do otoka. Nepopisno lep oddih je bil to, obenem pa zbiranje novih sil za trdo delo, ki jih je jeseni spet čakalo. Tudi njo, Veroniko, saj se je morala učiti poleg baleta vsega, kar se učijo v šoli drugi otroci. V prijetku letošnjih počitnic je odložila veliko šolsko skrb. Napravila je gimnazialno maturo in prebedela marsikatero noč prav do jutra. Drugače ni šlo, ko je morala ravno v mesecih pred maturo nastopati v Münchenu in Berlinu. Imela je vlogo Samoroga v Cocteaujevem baletu »Dama in Samorog.«

*Samorog je bajeslovna žival, ki noče drugače jesti, kot iz rok device. Nekega dne pa pride vitez in odpelje device. Samoroga se poloti strašna žalost in začne divjati od bolečine. Toda device se potem le vrne, a niti njena vrnitev ga ne more pomiriti. V zrcalu pred njim se še vedno prikazuje vitez, ki mu bo zopet odpeljal device. Iz strahu pred tem razbije zrcalo, nato pa od silne žalosti umre.*

Izraziti vse to le s plesom, kretnjami in gibi gotovo ni lahka stvar. Tudi Veronika si spočetka ni znala prav predstavljati, kako naj poustvari ljubezen, hrepenenje in bolečino, ki je pretresala ubogega Samoroga. Tedaj pa se je nenadno domislila svojih dveh muck. Nekoč sta se bili potepli k sosedovim in se tam najedli strupa. Ena je bila pri priči mrtva, drugo je vso onemoglo odnesla v bolnico. Nič ji niso mogli pomagati in spotoma, ko se je vračala z njo domov, ji je umrla na rokah. Tudi Samorog je moral imeti tako žalostno dušo.

Na mojo prošnjo mi je Veronika odplesala Samorogovo smrt. Vse telo ji je v hipu zatrepetalo in se začelo krčiti, nato pa se je s težkim padcem in v znoju zrušilo na tla.

Ko sva se ob koncu najinega razgovora dotaknili načrtov in želja, mi je zaupala, da bi šla spet rada za nekaj mesecev v baletno šolo v London. Točno ne veliko denarja, zato mora poprej sprejeti delo v gledališču v Münchenu. Po njenem ima pravo vrednost le tisto, kar si človek sam prisluži.

## RADO BEDNAŘIK

# PO NAŠI LEPI DOMOVINI

Zadolo figo bi stavil proti sočni meloni, da marsikdo od vas ve iz atlantov in šolskih knjig bolj natančno, kaj je in kako daleč na južnem kraju sveta leži Ushuaia ali kje je Loripongo, kakor pa kje je morda »Tržaška Švica«, ki ima Jezero brez vode, Boršt brez boršta in Dolino na bregu. Tako poznate svoje lepe domače kraje!

Goriška dežela, sem pa uverjen, da je tudi tistim, ki imajo v zemljepisu več kot pet, pravcata deveta dežela. Ne veste, ne koliko ljudi ima, kako je velika in da sega od žice, — ki je ponekod niti več ni — pa do Števerjana in pod kraški rob na zapadu.

Zato pa hajdimo malo na obiske po lepi naši zemlji Goriški, da se Slovenci tostran meja bolj spoznamo.

Opri, odpri atlant in opazuj silhueto ali obris nekdanje goriške dežele! Kakor deklica se zazdi, ki ima obraz nagnjen v naročje, kjer ujčka beneško dežellico. Pa poglejmo, mladi geografi, kakšna je bila ta čudovita dežela, skrajna na meji slovenstva!

V sredini bije še danes nje srce, Gorica s svojo okolico. Ta je nekoč politično vezala in danes še vedno zemljepisno veže štiri značilne enote Goriške. Na severu vedno više žare v soncu in snegu Gore, spodaj se v belih in rdečih sojih preliva Kras v morje, na desni je opojna Vipavska, na levem zapadu kažejo Brda cekinaste brajde v belo - rumenih oranžnih barvah. Na križ leži ta svet: Gore, Kras, Vipava, Brda. Prav kot da je zares razpet v bolest, ki pojde pesnik o njej:

*Kalvarija ves naš je svet  
bolesti temna gora*

Od te nekdanje lepe dežele s štirimi stranmi in v podobi sramežljive deklice je ostalo po zadnji vojni kaj malo. Domačija goriških Slovencev tostran žice kaže na zemljevidu podobno ogladanega krajca pogače. No, pa je v tej sliki skoraj podobna tržaškemu ozemlju; oglejte si, da se uverite in se nam ne boste smeiali! Od štirih delov je ostal goriškim zamejskim Slovencem le drobec Brd, Vipave nič, pol goriške kotline in pa še največ Krasa. Tja jo mahnimo danes!

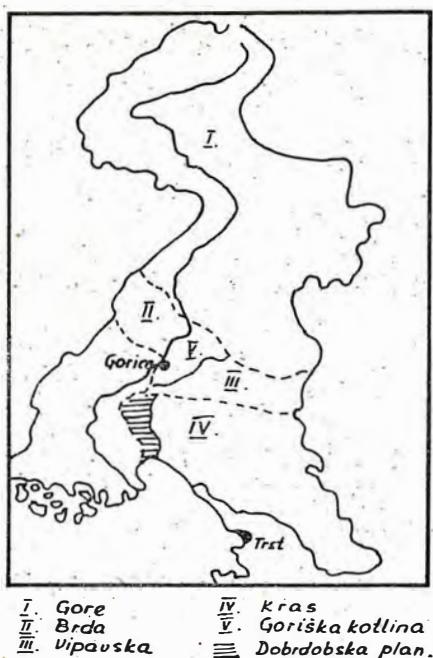
Svet zase je Kras. Pri Soči se začenja in se vleče južno od Save ob Jadranu tja dol do Grčije. Slovenski Kras obsega pa tržaško-komensko planoto in doberdobsko. Ta edina je pravzaprav še v mejah goriške dežele. Če hočemo ta goriško-doberdobski Kras imeti kakor na dlani, jo uberimo navkreber zadaj za gradom v Rubijah, kjer je Primož Trubar prevajal sv. pismo in je bojda hudič kot netopir prhutal okrog sivih stolpov. Pošteno nas bo spotilo pod borovci in skozi akacijevje goščo preko rorov in strelskih jarkov iz prve svetovne vojne in mimo hiš, ki še danes kažejo v nebo gole stene kot kamnitni okostnjaki. Tod je v prejšnjih vojnah sekalo jeklo in je na potoke krvi izteklo. Ta kraj je, ki je bil:

Morišče! Ni več trt, le sama trava.  
Ni niti groblja več razprtih hiš;  
kar tu iz zemlje rase, je le križ,  
in kar izkoplje se, mrtvaška glava.

Danes je že drugače, vse že klije in raste in slavčkov petja, kolikere polne melodije! Že smo na Vrhu, ki je vstal iz razvalin. Iz vasi še vkreber dobre pol ure in smo na na vrhu Sv. Mihela, ki ne dosega niti tristo metrov.

Joj, lepote! Vsa doberdobska planota se razprostre kot pisan prt pod nami. Na zahod se odpira Furlanska ravan. Tam imajo naši Kraševci, tam »v laškem«, kot pravijo, svoje njive. Na vzhodu se vgreza sto metrov globoki Dol. Tod je tekla globoka struga predzgodovinske reke. Bogvedi pred kolikimi milijoni let! Tu je meja med to in Komensko planoto. Na sever plove pogled. Vipava v številnih okljukih od Rupe, mimo Peči in Gaberij do Sovodenj meji kraški rob od goriškega polja. Tja na jug pa valovi planota preko treh jezer pod Debelo grižo do tržiškega gradu in se pri industrijskem Tržiču prevegne v močvirje. Tod teče južna meja našega Krasa od Tržiča do staroslavnega Štivana devinskega.

Ni dosti te pokrajine, a lepa je kot ves Kras; posebno zdaj jeseni, ko se rdeči žarki roj, diši brin in trepetajo bori. In kakšen je še? Zapel je pesnik o njem in o ljudeh:



Pri nas je — Kras.  
Sive skale, vmes vrtovi  
in pa kamnati zidovi:  
tako je pri nas.  
Pri nas je Kras.  
Močno vino, črnožarno,  
gostoljubje v njem kristalno:  
tako je pri nas.

Kras pa le ni tak, kot so nas učile šolske bukve, da je pusta goličava, posuta s samim kamenjem, odkar da so vse hraste ali dobe — zapomnите si že zdaj, od kod ime doberdobska planota — posekali za temelje Benetkam. Tudi stare pravljice bajajo o kamnitem Krasu. Naj vam eno, dve kar tu na vrhu Šmihela povem.

Gospod Bog si je po končanem stvarjenju ogledoval lepo stvarstvo. Ostal mu je še velik kup kamenja. Kam z njim? V morje! Pa ukaže Gospod angelu, naj zbere vse preostalo kamenje v veliko vrečo in jo strese v globoko morje. Leti, leti angel težko oprtan proti morju. Hudiča pa je imelo, da je božji svet tako lep. Prifrči na taho za angelom in rsk, rsk mu prereže vrečo. Vse kamenje se je usulo na zemljo in kjer je ostalo, je danes — Kras. (Se nadaljuje)

HINKO MEDIC

## Valovi

Poglej na morje!  
Za valom val  
podi se z belo grivo,  
v zaletu zlige svoj sjaj  
na prod pod skalo sivo:  
drhteč poljubi drago obal —  
in pomirjen umakne še nazaj,  
v brezbrežno zlato obzorje.

O domovina!  
Sree nas žene v tvoj objem,  
ti rešna luč si nači vsom,  
ti v slavi si edina!  
Belogrivi mi valovi,  
poklanjam ti vse zaklade,  
vsak utrip, vse upe mlade,  
saj tvoji smo sinovi!

## Filmski obzornik

Zgodovina umetnosti zagotovo ne pozna obdobja, v katerem bi se za katero izmed njih ljudje — posebno še mladi — tako zanimali, kakor v našem času za film. Kako tudi ne! Saj je od tistega 28. decembra 1895, ko sta v Parizu brata Lumière v Veliki kavarni na Boulevard des Capucines pokazala prve »žive slike«, storil film tolikšen razvoj, da malokača umetnost takšnega. Od nemega filma preko zvočnega pa do plastičnega in cinemascopa — to je pot, za katero človek le težko verjame, da je bila opravljena v slabih šestdesetih letih. Film je danes našel milione prijateljev, ki se zanj živo zanimajo. O filmu zaradi tega zelo mnogo pišejo. Tudi mi smo se odločili v vsaki številki posvetiti nekaj prostora filmu. Pri tem nas bo vodila predvsem ena misel: odpirati vam hočemo razgled po filmskem svetu s tisto pravo mero, kakor jo film zaslужi. Žal, danes najdemo v filmski literaturi zelo mnogo senzacij in izmišljenih ali pa napihnjenih stvari. Tem ne bomo nasedali. Hočemo pa, da bi vam ta naša filmska stran odpirala zdrave poglede na film in svet okoli njega.

Pa še nekaj! Gotovo boste imeli svoje misli o tej naši strani, verjetno tudi svoje predloge, zagotovo pa svoje želje. Sporočajte nam jih v svojih pismih, ki jih naslovite na uredništvo naše revije in pripišite, da je pismo namenjeno filmskemu obzorniku. Veseli bomo vaših glasov in vašega sodelovanja.

Uredništvo

Mislim, da boste tudi vi zadovoljni, če vam bom skušal prav na kratko od časa do časa povedati kakšno drobno zanimivost iz zgodovine filma. Težko je namreč slediti razvoju filma, če ne poznamo, kakšna je bila njegova dosedanja razvojna pot in če ne poznamo vsaj najvažnejših dogodkov, ki so vplivali na razvoj sedme umetnosti. Nočem, da bi bila to kakšna pusta zgodovinska razprava ali kaj podobnega, temveč bolj kramljanje o dogodkih in velikih ljudeh v šestdesetih letih filma.

28. december 1895 je bil takšen dan, kakor so običajno proti koncu leta. Mrzel, nekoliko vlažen in ljudje so se stiskali po domovih, drugi pa čepeli in se razgovarjali v kavarnih. Takšen je bil ta večer v Parizu. Tudi v Veliki kavarni na Boulevard des Capucines je bilo polno gostov. Sem so hodili igrat biljard. Kar na lepem so se odprla vrata Indijanskega salonja in lastnik kavarne je goste povabil z besedami: »Vstopite, gospodje in gospe! Gospoda Lumière iz Liona vam bosta pokazala pravo čudo. Videli boste žive slike!« Res so ljudje zapustili biljard in svoje mizice ter vstopili v zatemnjen Indijanski salon, kjer je bilo na eni izmed sten razpeto belo platno. Še malo in na platnu so začudene oči zazrle ljudi, ki so hodili sem ter tja, sedali, vstajali, se razgovarjali, smeiali, mahali z rokami... To je bilo rojstvo filma.

O orientalskem junaku Ali Babi in njegovih 40 razbojnnikov je že nekaj filmov. Zdaj je znani francoski režiser Jacques Becker posnel nekakšno komedijo na to vsebino. Da bi bil film čim bolj mikaven in zanimiv, je zupal vlogo Ali Babe velikemu francoskemu komiku Fernandelu. Ze zdaj se veselimo filma, ker vemo, da se bomo zopet od srca nasmejali Fernandelu, ki nas je že tolkokrat zabaval.

Poleg Fernandela igrata še znana egiptovska plesalka Samja Gamal in nemški igralec Dieter Borsche. Seveda pa tudi okoli 4000 Arabcev.

Brata Louis in Auguste Lumière (prvi je bil fizik, drugi pa bakteriolog) sta se lep čas ukvarjala z idejo »živih slik« in na koncu uspela staviti prvo filmsko kamero in projekcijski aparat. Ker so imeli doma v Lionu majhno tovarno, sta najprej snemala delavke, ki odhajajo z dela. Tako je nastal prav zanimiv filmček, ki je bil pravcato odkritje. Še boljši je bil njun drugi film, ki se je imenoval »Vlak prihaja na kolodvor«. Na ljudi je deloval ta film močno, da so se nekateri skrili pod stole, ker so med gledanjem pozabili, da je vse to, kar se dogaja na platnu, le slika in ne resničnost. Tako danes štejemo brata Lumière za očeta filma.

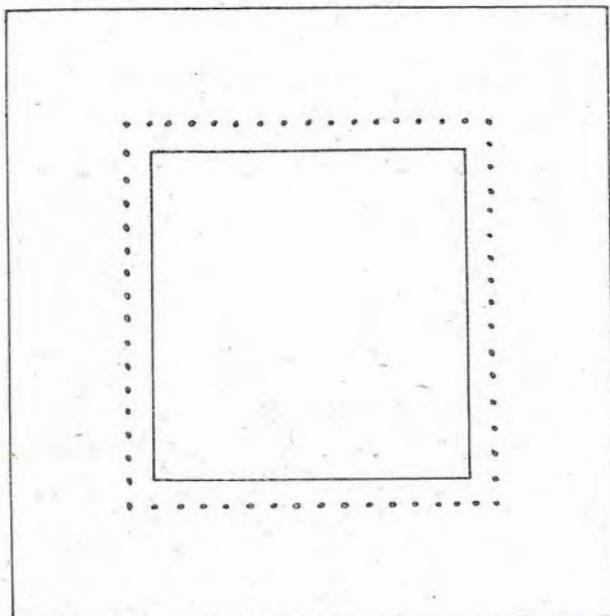
Kmalu za njima pa je začel s filmanjem tudi Francoz George Méliès, ki je spoznal, da bi film lahko služil zabavi velikih množic ljudi. On je oče igranega, takorekoč umetniškega filma. Pa ne samo to. Ustanovil je oktobra 1890. leta prvo filmsko produkcijsko družbo, ki se je imenovala »Star-Film« in je imela svoj sedež v kraju Montreuil-sous-Bois. V tej družbi je izdelal preko štiri tisoč igranih filmov.

VITKO MUSEK



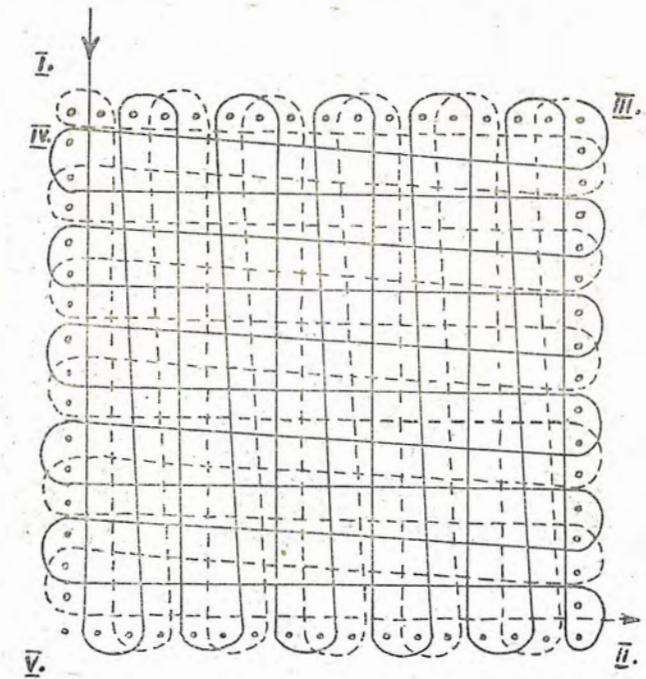
## ZA PRIDNE ROKE

HILDA ZUPANIČ - CAINARDI



gamo torej iz vogala znamovanega pod štev. I. do štev. II., zavijemo na štev. III. in na IV. Do tu nitke samo polagamo. Sedaj pa navijemo nekaj volne in sicer 5 x ob eno okvirno stranico in odtrgamo. S tem si pripravimo zadostno dolžino niti, da končamo kvadrat. Odtrgano nit vtaknemo v šivanko, ki naj bo 12 cm dolga in šivamo zadnjo vrsto od IV. do V., kakor se krpa nogavico; to se pravi, da pretaknemo šivanke pod in nad nitko do konca. Tako si pripravimo toliko kvadratov, kolikor nam jih je potreba, da dovršimo delo, ki ga hočemo izgotoviti.

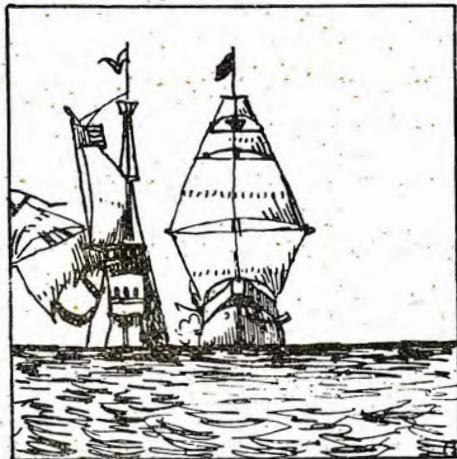
Kvadrati se sešijejo najprej v eno, nato v drugo smer z obzančnim ubočom. Paziti se mora, da leže vsi v isti smeri in da se obšijeta vedno obe zanki.



Deklice! Gotovo bi si vsaka izmed vas rada stekla lepo blazo ali polletni pletek, marsikatera pa misli že na zimo. Zelela bi si morda naglavno ruto ali šal. Vse to si lahko same zelo hitro napravite. Poprej pa je seveda potreba, da si pripravite tkalni okvir, ki ga vidite na sliki v zmanjšani velikosti. Lahko ga enostavno zbijete, ali pa vam ga vaš bratec pripravi na ta način, da zveže stranice.

V razdalji  $\frac{1}{2}$  cm od notranjega roba zbijete žebličke v razdalji  $\frac{1}{2}$  cm drugega od drugega. V vrsti mora biti 17 žebličkov. Debele pike so žeblički na tkalnem okvirju. Volno pričnemo polagati tako, kot nam prikazuje druga slika pri štev. I. Paziti moramo, da dva žeblička vedno obidemo, na nasprotni strani pa enega izpustimo. Nit pola-

# KAPITAN Peter



1. V tistih časih, ko so po našem morju prezeli gusarji, je Luka Istran s svojo jadrnico tovoril proti Benetkam.



2. Njegova domačija je bila v okoli Labinja. Tam sta ga v večnih skrbeh čakali žena in hčerka Anka.



3. Toda nekoč sta ga čakali zaman. Vedno bolj sta bili prepričani, da so ga ujeli krvolochni morski razbojniki.



4. V neki viharni noči so v hišo vdrli mrki možje, ki jih je vodil strašni razbojnik Enooki.

## GOSARSKA ZGODBA, KI SE DOGAJA MED DEVINOM IN LABINJEM.

Napisal Vladko Rogoj  
Ilustrial dijak Samo Pahor



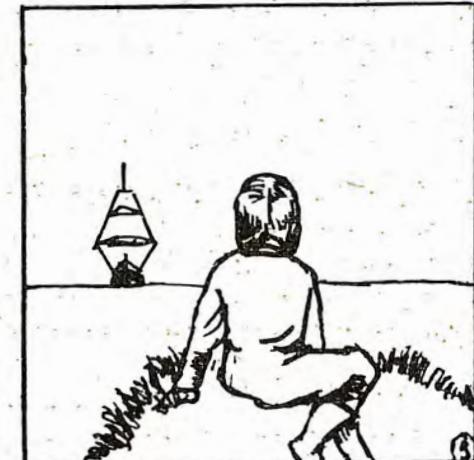
5. Ubili so mater. Anko, ki je za ognjiščem otrpnila od strahu, je zakrilo dračje:



6. Sosedje so jo rešili, ko so pritekli gasiti hišo, ki so jo roparji zapalili ob odhodu.



7. Anka je ostala sirota brez očeta in matere. Usmiljen sosed jo je odpeljal k sebi na svoj dom.



8. V pričakovovanju je posedala ob morju in nekega dne se je res zabilo jadro. (Nadaljevanje)

# ČRV JE ULOVIL RAČKO DENI

Mati raca je peljala po stezi gor proti kmetiji svoje račke na sprehod. »Tu počakajte«, jim je rekla. »Jaz grem naprej, da se prepričam, če je šip, pastirski pes pes, dobro privezan na dvorišču. Bodite pridne in medtem ničesar ne jejte.«

Račke Dejzzi, Dora in Dinah so se mirno ulegle v travo ob poti, a Deni je malomarno racal za svojo materjo. Nenadno je zagledal dolgega rjavega črva. Negibno je ležal pod kamnom, ki ga je nekoliko zakrival. Pozabil je na materino svarilo in ga pograbil. Vlekel ga je in vlekel, toda kot da bi ga kamen močno držal, se črv ni ganil. Nato ga je s silo potegnil in kamen je popustil. Pri tem ga je črv pošteno oplazil po licu. V hipu se je Deni presenečen sesedel in zakvakal prav tedaj, ko se je mati raca zibaje vračala.

»Saj to ni črv, je le gumijasta vrvica«, mu je rekla in skušala prikriti smeh. Deni, ki se je skušal izogniti hihitaju svojih sestric, je vso nadaljnjo pot racal ob materi.

JEAN HORTON BERG

## U G A N K E

VERA ALBREHT:

V brezvetriju mornarju so odveč, sam se poti, po vetru koprneč, kadar pa veter vanje se upre, mornar počiva in se v dalj zazre.

(Avto) (Zaprta) (Sreča)

Nekaj imaš, kar nikdar ne miruje, ko ti počivaš, kar naprej deluje. Kadar se vzge, gori ko svetel plamen, ta ima zlato, drug trdo ko kamen.

JOZE SMIT:

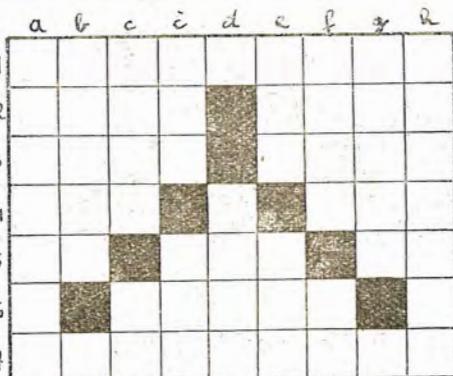
Brez ojesa, brez konjiča, brez voliča in osliča voz po cesti driča.

Ce ni kriv, dobi po glavi jih samo, a če je kriv, mu najprej stepojo telo.

## K R I Ž A N K A

Vodoravno: 1. Slovenski tržaški skladatelj; 2. žrtev prvega bratomora; drag kamen; 3. padavina; strnjena pokriva pobočja vulkanov; 4. oblika glagola iti, velika afriška reka; 5. dva samoglasnika, konica, osebni zaimek; 6. bršljan v italijanščini; 7. eden izmed prstov.

Navpično: A Glavno mesto vzhodnoevropske države; B italijansko mesto, ki je v naslovu romana sodobnega italijanskega pisatelja; C velelna oblika glagola nositi, pripovedna pesem; Č pod, pesniška oblika (pesem); D domača žival; E oranje, italijanski števnik; F vas pri Domžalah na Gorenjskem; G namotan; H evropska država.



# Nogomet nekdaj in danes

MITJA VOLČIČ

O nogometu naj vam pišem, so dejali. Kaj neki je nogomet? Moj mladi priatelj je zapisal: »Fusbal je igra, ko čevlje strgaš, prideš prepozno domov in te oče naseka.« Nekaj bistvenega pa je seveda mladi priatelj pozabil. Se vam ne zdi, da spada k nogometu tudi žoga? Ko smo dodali našim prvinam še njo, imamo šele vse skupaj. A to je amaterski, nepoklicni nogomet.

Toda imamo še drug nogomet, ko oče ne naseka sina in ga še pohvali. Tudi čevlje lahko trga nogometna po mili volji in zraven seveda tudi dobro zasluži. Če vas je oče peljal kdaj v nedeljo na Stadion, šte se gotovo navdušili nad igro poklicnih nogometarjev. Njihove slike ste lahko videli tudi v izložbah.

Slovenci pa v tej igri nikoli nismo imeli posebnih uspehov. Zato pa zmanjgujejo po vseh igriščih Evrope in drugih kontinentov srbski in hrvatski nogometari, ki spadajo med najboljše. Od kdaj se brea po svetu, se boste vprašali, Prvič so zasledili vesti o nogometu 200 let pred našim štetjem. Kot tuš, papir in mědrost so izvozili Kitajci tudi to stvar iz svoje domovine. Njihovi pesniki so bili obenem tudi prvi športni novinarji. Igra se je imenovala cuh-kih (porivati žogo).

Toda tudi Grki in Rimljani so poznali igro z žogo; in ne samo eno. Mnoho se je govorilo o »harpastumu«, ki je najbližji današnjemu rugbyju. To igro so potem prinesli legionarji v Veliko Britanijo, domovino modernega nogometa. V dvanajstem stoletju je neki duhovnik iz Cambridgea zapisal pravila igre in leta 1349 je angleški kralj Edvard III. nogomet celo prepovedal, češ da odvrača ljudi od dela. A mimo teh kraljevskih prepovedi je v 15. in 16. stoletju doživel v Florenci svojo zlato dobo. Leta 1530 je oblegal mesto prine d'Orange. Med tekmo je nameril na igrišče svoje topove, igralci pa se niso dali motiti in so odigrali dvobojo do konca. Z zvonika bližnje cerkve so trobentači istočasno poročali o poteku nogometne tekme in strateških potezah princa, ki je oblegal mesto.

Tako smo prišli do današnjih dni, ko je nogomet razširjen po vsem svetu. Najboljši igralci pa so danes Madžari. Ceprav jih ni niti deset milijonov, so v vseh panogah športa med prvimi.

Ko boste prihodnjih prišli domov in bo morda oče po kotih iskal leskovno olje, pa mu vse to lepo razložite in povejte, da niste sami krivi.

## MLADINA PIŠE

Zelo sem se razveselil, ko sem zvedel, da sem sprejet v nabrežinsko občinsko počitniško kolonijo v Forni di Sopra. Komaj sem čakal dan odhoda. Odpeljali so nas z avtobusi in po štirih urah vožnje med krasnimi gorami smo dospeli na mesto. Kolonija je bila v veliki hiši ob glavni cesti, toda precej izven naselja. Pred kolonijo so nas porazdelili v tri čete. Vsaka je dobila svojega reditelja. Jaz sem pripadel kot starejši v tretjo četo.

Dnevno smo šli brez žogo na 3 km oddaljeno igrišče. Včasih smo tekmovali z otroci italijanske narodnosti, ki so bili v posebnih četah naše kolonije. Če smo igro dobili, smo bili veseli, če pa smo zgubili, smo šli žalostni domov. Tako so v zabavi minili dnevi. Včasih nam je nagajal dež; ta je bil naš najhujši sovražnik. Za časa slabega vremena smo bili zaprti v poslopju in to ni bilo prav nič prijetno. Zadnje dni smo šli na bližnji hrib Sedlo, kjer smo ostali ves dan.

Tu smo se res naužili čistega gorskega zraku. Približal se je zadnji dan našega letovanja in z veseljem smo pospravljali naše kovčke, saj doma nas čaka naše sinje morje in kopanje. Dva precej velika avtobusa sta prišla po nas in med smehom, spomini in petjem sta nas vrnila našim staršem in našemu morju. Kar smo zamudili za časa letovanja, skušamo nadomestiti pri morju še teh nekaj dni, ki nas ločijo od pričetka novega šolskega leta.

Martin Venier I. r. Strok. ind. teč.  
Nabrežina

V prejšnjih letih, ko sem bil še mlad, sem imel najrajsi razne živali, posebno psičke in konjičke. Potem so prišli avtomobili. Za tem sem vozil bicikel. Zdaj imam po glavi Indijance in kovboje, najrajsi pa hodim v kino. To pa zato, ker ravno tam vidim Indijance in kovboje. Všeč so mi tudi lepe reklame. Nekoč sem viden zgodbo o piratih, ki so šli iskat zaklad. Kopali so in našli težko skrinjo. Potem je nekdo vzel pištolo in ustrelil pam — pam! Nato so odprli skrinjo in notri je bila Koka-Kola. Rad imam tudi lepe kovbojske pesmi. Včasih grem gledati starinske filme, recimo Robin Hooda. Meni ugajava tako filmi. V njih nastopajo suličarji, lokostreli, junaki, ki se borijo v viteških dvobojih, konjeniki in lovci.

Radoval sem, kaj mi bo ugajalo, ko bom večji. Franko Palme, III. r. osnov. šole  
v ulici Sv. Franciška

Ceprov ste doma daleč tam ob sinjem Jadranu, v lepem tržaškem mestu, kjer še nismo nikoli bili, se Vas pogosto spominjam. Naša učiteljica nam je že mnogo povedala o Trstu, ker je tam doma.

Naj vam nekoliko opisem svoj domači kraj!

Mesto Tržič leži v kotlini pod Karavan-kamni. V njem se združita dve ozki, dolgi dolini, po katerih tečeta rečici Mošenik in Tržiška Bistrica. Tržič obdajajo od treh strani do 2000 m visoke, strme gore. Z vrha Košute, kjer teče meja med Jugoslavijo in Avstrijo, je krasen razgled. Pred seboj imamo divje razjedeno severno stran Košute. Pred nami leži lepa Koroška s Celovcem in koroškimi jezeri. Na skrajnem severu vidimo Visoke Ture. Veriga gora izginja v meglemem ozračju na zapadu. S Kofe, planine na Košuti, vidimo najvišo goro Jugoslavije, mogočni Triglav. Na vzhodu se bleste Kamniške planine. Na jugu, globoko v dolini, leže Tržič in okoliške vasice.

Prosim, da nam tudi Vi odgovorite.

S prisrčnimi pozdravi!

Marjanca Stumpelnova IV. r. os. š.  
Tržič

Ce bi hotel povedati vse, kar sem doživel med letošnjimi počitnicami, bi mi bila ena usta premalo. Zato bom na kratko povedal, kako sem lovil »komade«.

Hodil sem s starejšimi fanti loviti ribe. »Hej, kakšna ščuka!« je kričal Rudi. In spet: »Fant, kakšen komad!«

Tako sem bahato pripovedoval sestrici, kako sem lovil komade.

Marko Hreščak, II. r. osnov. šole  
vulici Sv. Franciška

Ceprov smo ob morju doma, smo težko pričakovali 26. julij, dan določen za odhod v počitniško kolonijo v Skofji Loki. Po osemurni vožnji z vlakom smo prispeli do cilja. Za nas določena kolonija je obstajala iz dveh dvonadstropnih vil — ene za dečke, druge za deklice. Kuhinja in jedilnica je bila v deških prostorih. Vili sta obdani s krasnim cvetličnim vrtom; glavni prostor pa zavzema veliko igrišče. Na desni strani se razprostira obsežen park z lepimi nasadi.

Nedaleč od kolonije šumi Sora. Tu se združita Sevška in Poljanska Sora. Največje veselje smo doživeli pri kopanju. Našli smo tu nove prijatelje in sleherni dan smo hodili na sprehode po hribih, kjer smo se naužili gorskega zraku tako, da smo bili vedno pri dobrem teku. Igrali smo se, prepevali in nabirali cvetice, gobe in borovnice.

Pregledali smo vso bližnjo okolico; tako n. pr. škofjeloški muzej, kjer smo videli mnogo zanimivih predmetov. Obiskali smo »Dom slepih«. Zelo smo se začudili, ko smo videli kako slepcii izdelujejo razne vrste krtač, kako sprētno znajo pleseti koše in kako hitro in dobro znajo brati. Ogledali smo si tudi »Kmečki dvorec« v Suhem, značilno starodavno kmečko hišo.

Napravili smo tri celodnevne izlete in sicer na najvišji hrib v bližini, Lubnik, ki meri 1207 m. Pot je strma in naporna, vendar niti najmlajši niso pokazali urujenosti. Z vrha je krasen razgled po vsej dolini preko Kranja do Julijskih Alp in na sever do Karavank. Proti vzhodu leži od pesnika Jenka opevano Sorško polje s Smarno goro. Na nasprotni strani pa ležita Sevška in Poljanska dolina. Bili smo tudi v Kamniku na obisku v tamošnji tržaški koloniji, kjer smo bili prisrčno sprejeti. Tja in nazaj grede smo se ustavili v Ljubljani. Igrali smo se v Tivoliju in se vozili po ribniku s čolni. Tu smo si ogledali tudi razne mestne znamenitosti. Tega izleta ne bomo pozabili. Še danes nam vstaja v očeh prekrasna slika.

Radovič Danica II. gimn.  
Gruden Sergij V. r. os. šole  
Nabrežina

AUTOGARAŽA IN PREVOZ  
POTNIKOV NA S.T.O.-ju  
IN INOZEMSTVU

FRANC LIPOVEC

TRST - UL. TIMEUS, 4 - TEL. 90296 - 33111

IMPORT TECHNA EXPORT

TRST - UL. FABIO FILCI 17, I  
TEL. 35-907. TELEGR.: TEHNALUIN

TVRDKA

USTAV. L. 1866

Kerže

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO

T R S T  
PIAZZA S. GIOVANNI 1  
TELEF. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmoderneših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla nerjavečega (Inox) jekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti, od keramike do brušenega kristala. Lestenci ter vseh vrst električnih luči, klasične in moderne oblike.

IVAN RIBARIČ

UVOZ - IZVOZ

ZALOGA TRDEGA

LESA IN GORIVA

URADI: ULICA CRISPI — TEL. 93-502

SKLADIŠČA:  
ULICA DELLE MILIZIE — TEL. 98-510

Tvrdka SILA JOŽEF UVOZ  
IZVOZ

VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA

TRST — ULICA FABIO FILZI ŠTEV. 23 — TELEFON 37-004

TVRDKA  
Mario Martelanc

IMPORT - EXPORT

Sadjia in zelenjave. prodaja medu, lastno čebelarstvo v Sesljanu

TRST, ul. Valdirivo 13, tel. 36155

**ŠULARJI!** Aktovke in torbice Vam izdeluje in popravlja

**DOLES IVAN,** v ulici G. Gozzi 1,

ki izdeluje tudi konjsko opremo in vse drugo sedlarško predmoto

**TRGOVINA JESTVIN  
PEKARNA IN SLAŠČIČARNA**

**OPĆINE - Narodna, 57 in 83  
Telefon štev. 21-048**

**ZORA ČOK**

**URARNA ZLATARNA**

**ANTON MALALAN**

OPĆINE - Alpinska ul. 83/I. Tel. št. 21465

Velika izbira vsakovrstnih ur in zlatnine. Edino pri nas dobite jamstvo za 20% popust pri vsakem popravilu ur.

TRGOVINA

S ČEVLJI

OPĆINE

Alpinska ul. 85

Telefon 21465

**MARCEL MALALAN**

ČEVLJE NAJBOLJŠIH TOVARN ZA MOŠKE, ŽENSRE IN  
OTROKE DOBITE PO UGODNIH CENAH.

**KAVARNA IN SLADOLEDARNA**

*Central Bar*

OPĆINE - Narodna ul. 48 - Telefon 21-067

**BERGINC FRANC**

TRST, ul. Fabio Filzi 8

Telefon 28748

**IMPORT - EXPORT**

*in razna trgovska zastopstva*